

DEELNEMERSINFORMATIE

Menslievende professionalisering van (toekomstige) beroepskrachten

Maaïke Hermsen | Petri Embregts | Lex Hendriks | Noud Frielink

Colofon

Lectoraat Zorg voor Mensen met een Verstandelijke Beperking

- Maaïke Hermsen (docent en onderzoeker)
- Petri Embregts (lector)
- Lex Hendriks (associate lector)
- Noud Frielink (onderzoeksmedewerker)

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Faculteit Gezondheid, Gedrag en Maatschappij

Lectoraat Zorg voor Mensen met een Verstandelijke Beperking

Postbus 6960, 6503 GL Nijmegen

Secretariaat lectoraat: 024 - 353 04 28

www.han.nl/han-sociaal

Maaïke.Hermsen@han.nl

© 2012

1

Algemene informatie

Doelstelling

Algemene doelstelling van de toolbox is beroepskrachten in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking en studenten (toekomstige beroepskrachten) van MBO (ROC) en HBO een gevarieerd aanbod aan producten bieden met behulp waarvan zij de menslievende professionalisering in hun eigen organisatie of stageverlenende instelling kunnen vormgeven. Hierdoor wordt de interpersoonlijke dimensie van zorg (weer) sterk benadrukt

Globale inhoud van de training

De toolbox is opgebouwd uit vier verschillende trainingen, geschikt voor de zorg en voor het onderwijs, voor beroepskrachten en voor toekomstige beroepskrachten. De uitgewerkte thema's worden aangeboden in afzonderlijke trainingen maar vertonen ook overlap; daardoor is onderlinge uitwisseling en combinatie van (delen van) thema's goed mogelijk. De opzet van de toolbox wordt in het navolgende schematisch overzicht weergegeven.

ZORG & ONDERWIJS

Training Menslievende zorg

Deelnemers maken tijdens deze training kennis met menslievende zorg en ontwikkelen een eigen visie op menslievende zorg, toepasbaar in de dagelijkse praktijk

Training In dialoog gaan

Deelnemers krijgen in deze training handvatten aangereikt om het dialogisch denken en werken toe te passen in de dagelijkse praktijk

Training Out of the box denken

Deelnemers worden tijdens deze training gestimuleerd in het creatief denken en krijgen handvatten aangereikt om alledaagse routines te doorbreken

Training Verantwoordelijkheid nemen

Deelnemers reflecteren tijdens deze training op het thema verantwoordelijkheid nemen en maken kennis met het model van dilemma-intervisie

Op de volgende bladzijden worden de trainingen verder toegelicht.

Tijdsinvestering voor de deelnemer

Training Menslievende professionalisering:

De training bestaat uit 2 à 3 bijeenkomsten (à 1 uur), verdeeld over een algemene inleiding gevolgd door 1 à 2 trainingsbijeenkomsten met verschillende opdrachten. Achter iedere opdracht staat een tijdsindicatie. Al naar gelang behoeften/input vanuit de groep is variëren mogelijk. De tijdsinvestering is 4 à 5 uur in totaal (inclusief voorbereiding).

Training In dialoog gaan:

De training bestaat uit 2 à 3 bijeenkomsten: algemene introductiebijeenkomst (van 2 uur) gevolgd door 1 à 2 trainingsbijeenkomsten (2 uur per bijeenkomst), in overleg. De tijdsinvestering is 7 uur in totaal (inclusief voorbereiding).

Training Out of the box denken:

De training bestaat uit 1 à 2 bijeenkomsten (korte introductie van 30 minuten), gevolgd door een opdracht (2,5 uur). De totale tijdsinvestering komt daarmee op 3 uur.

Training Verantwoordelijkheid nemen:

De training bestaat uit 1 à 2 bijeenkomsten (algemene introductiebijeenkomst gevolgd door opdrachten, in overleg). De tijdsinvestering is 2 á 3 uur in totaal (inclusief voorbereiding).

29

2

De trainingen

TRAINING 1 Menslievende zorg

Doelstelling

Na afloop van deze training heeft de deelnemer kennis van de theorie van menslievende zorg en heeft de cursist aan de hand van eigen ervaringen een visie op menslievende zorg ontwikkeld.

VOORBEREIDENDE OPDRACHT

Lees ter voorbereiding het volgende artikel:

Hermsen, M., Embregts, P., Hendriks, L. & Frielink, N. (2011). De menselijke maat van de zorg. Menslievende zorg aan mensen met een lichte verstandelijke beperking. In P. Embregts & L. Hendriks (red). *Menslievende professionalisering in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking* (pp.81-102). Arnhem: HAN University Press (zie USB stick).

Programma

Introductiebijeenkomst Menslievende zorg

- Bespreken van de voorbereidende opdracht (vragen en opmerkingen)
- Introductie op Menslievende zorg

Trainingsbijeenkomst Menslievende zorg

- De trainingsbijeenkomst bestaat uit een 5-tal opdrachten waarbij in tweetallen, in groepjes of plenair wordt gewerkt met het concept 'menslievendheid.'

Aanbevolen literatuur

- Embregts, P. (2011). *Zien, bewogen worden, in beweging komen*. Inaugurele rede Tilburg University.
- Hermesen, M.A., Embregts, P.J.C.M., Hendriks, A.H.C., & Frielink, N. (2011). De menselijke maat van de zorg. Menslievende zorg aan mensen met een lichte verstandelijke beperking. Een exploratief onderzoek. *Nederlands Tijdschrift voor de Zorg aan mensen met verstandelijke beperkingen*, 37, 4, 260-277.
- Heijst, A. van (2005). *Menslievende zorg. Een ethische kijk op professionaliteit*. Kampen: Klement.
- Heijst, A. van (2008). *Iemand zien staan. Zorgethiek over erkenning*. Kampen: Klement.
- Nistelrooy, I. van (2008). *Basisboek Zorgethiek. Over menslievende zorg, moreel beraad en de motivatie van verpleegkundigen*. Heeswijk: Uitgeverij Abdij van Berne.
- Pijnenburg, M., Leget, C., & Berden, B. (2010). *Menslievende zorg, management en kwaliteit*. Budel: Damon.

TRAINING 2 In dialoog gaan

Doelstelling

Na afloop van de training hebben de deelnemers inzicht in het dialogisch denken en werken als uitgangspunt voor het maken van verbinding met collega's en cliënten, voor het doorvragen en reflexief luisteren. Deelnemers hebben handvatten aangereikt gekregen om het dialogisch denken en werken toe te passen in de dagelijkse praktijk.

VOORBEREIDENDE OPDRACHT

Lees ter voorbereiding het artikel: Basisprincipes van een dialoogtafel van Irma Mosselman, 2011 (zie USB-stick: Artikel: Basisprincipes van een dialoogtafel).

Programma

Introductiebijeenkomst In dialoog gaan

- Bespreken van de voorbereidende opdracht (vragen en opmerkingen)
- Introductie op In dialoog gaan

Trainingsbijeenkomst In dialoog gaan

Deze trainingsbijeenkomst bestaat uit een 5-tal opdrachten waarbij in tweetallen, in groepjes of plenair wordt gewerkt met een toepassing van de dialoog in de dagelijkse praktijk.

Aanbevolen literatuur

- Berg, C. van den. (2011). *Werken in dialoog. De basis voor coaching en begeleiding*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.
- Hermans, H.J.M. (2006). *Dialoog en misverstand. Leven met de toenemende bevolking van onze innerlijke ruimte*. Soest: Boom/Nelissen.
- Isaacs, W. (1999). *Dialogue and the art of thinking together. A pioneering approach to communicating in business and in life*. New York: Currency.
- Mosselman, I. (2011). *Basisprincipes van een dialoogtafel*, HAN/VDO, opleiding, advies en coaching.
- Nijnatten, C. van. (2004). *Opvoeding, taal en continuïteit. Een pleidooi voor dialogisch maatschappelijk werk*. Amsterdam: Boom.
- Schilder, L., & Wouters, P. (1997). Kwaliteit in het maatschappelijk werk: een dialogische kwestie. In H. Nijenhuis (red.). *De lerende professie. Hoofdpijnen van het maatschappelijk werk* (pp. 98-112). Utrecht: SWP.
- Vervuurt, M. (2009). *De professional en de manager in dialoog. Zelfbewust samenwerken in zorg en hulpverlening*. Nelissen: Barneveld.samenwerken in zorg en hulpverlening. Barneveld: Nelissen.

TRAINING 3 Out of the Box Denken

Doelstelling

Na afloop van de training zijn de deelnemers gestimuleerd in het creatief denken en hebben zij handvatten aangereikt gekregen om routines te doorbreken en af te wijken van een gestandaardiseerde, geautomatiseerde manier van denken en handelen.

Programma

Introductiebijeenkomst Out of the Box Denken

Uitleg over (de meerwaarde van) Out of the Box Denken

Trainingsbijeenkomst Out of the Box Denken

Vier opdrachten: toepassing van het Out of the box denken

Aanbevolen literatuur

Bakker, H. (2002). *Creatief denken*. Soest: Uitgeverij Nelissen.

Berg, C. van den. (2011). *Werken in dialoog. De basis voor coaching en begeleiding*. Den Haag: Boom Lemma.

Bono, E. de (1996). *Zes denkende hoofddeksels*. Amsterdam/Antwerpen: Contact.

Bijkerk, L., & Heide van der W. (2006). *Het gaat steeds beter! Activerende werkvormen voor de opleidingspraktijk*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

TRAINING 3 Verantwoordelijkheid nemen

Doelstelling

Na afloop van de training hebben (toekomstige) beroepskrachten inzicht in de betekenis van het nemen van verantwoordelijkheid voor cliënten gekregen. Deelnemers leren reflecteren op het thema verantwoorde-lijkheid en krijgen toepassingen aan de hand van het model van dilemma-intervisie voor de dagelijkse praktijk.

VOORBEREIDENDE OPDRACHT

Beschrijf op een half A4 een situatie waarin je het lastig vond om je verantwoordelijk op te stellen in de begeleiding van een cliënt. Beschrijf ook waarom je dat lastig vond: had de cliënt andere ideeën dan jij zelf? Strookte de wijze waarop jij wel/niet wilde ingrijpen niet met de voorschriften van de organisatie? Neem de uitwerking mee naar de bijeenkomst.

Programma

Introductiebijeenkomst **Verantwoordelijkheid nemen**

- Bespreken van de voorbereidende opdracht
- Introductie op dilemma-intervisie

Trainingsbijeenkomst **Verantwoordelijkheid nemen**

Lesopdrachten: toepassing van dilemma-intervisie

Aanbevolen literatuur

Jagt, L. (2001). *Moet dat nou?* Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.

Oostrik, H., & Schilder, L. (2001). *Leren van dilemma's in de onvrijwillige hulpverlening*. Arnhem: HAN-De Grift-SSWA.

Schilder, L. (2004). 'Instellingen: investeer in professionalisering!' Nieuwe interventie-methode stelt dilemma's centraal. *Maatwerk*, 5(1), 194-198.

Twist, M.J.W. van, Edelenbos, J. & Broek, M.G. van der. (1998). In dilemma's durven denken. In: *Management en Organisatie*, 1998, 5.